

ZAHTJEVI GOOD INICIJATIVE

političkim strankama i nezavisnim listama
na izborima za Hrvatski sabor 2020. godine

*za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska
prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav*

*za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska
prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav*

Zagreb, lipanj 2020.

GOOD inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav okuplja organizacije civilnog društva koje se bave neformalnim obrazovanjem, ljudskim pravima, zaštitom okoliša i održivim razvojem.

Od 2008. godine zalažemo se za sustavan i kvalitetan razvoj građanskih i društvenih kompetencija u odgojno-obrazovnom sustavu uvođenjem odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo kao nastavnog (obveznog) predmeta u osnovnim i srednjim školama.

Razgovor o uvođenju građanskog odgoja i obrazovanja uvijek je i razgovor o cijelom odgojno-obrazovnom sustavu jer je vrlo teško, gotovo nemoguće, poučavati mlade osobe o demokraciji i ljudskim pravima ako škola nije utemeljena na demokratskim načelima, ako odgojno-obrazovnim radnicima nedostaje potpora i podrška ili odgoj i obrazovanje nisu dostupni svoj djeci te ako sustav odgoja i obrazovanja ne odgovara dovoljno kvalitetno i brzo na strukturne društvene probleme i promjene te potrebe djece i mladih.

S namjerom pozicioniranja odgoja i obrazovanja među glavne javne politike, GOOD inicijativa objavljuje zahtjeve prema političkim strankama i nezavisnim listama koje će pristupiti izborima za Hrvatski sabor kao i pred budući saziv Hrvatskog sabora i pred buduću Vladu Republike Hrvatske.

Ove zahtjeve treba promatrati i tumačiti u kontekstu vrijednosti za koje se GOOD inicijativa zalaže i koje su neizostavni dio svake vrste obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, odnosno građanskog odgoja i obrazovanja. Te vrijednosti su: izgradnja održivog mira i socijalne pravde, zaštita ljudskih prava, zabrana diskriminacije, rodna ravnopravnost i ravnopravnost svih ljudi, razumijevanje i prihvaćanje različitosti, međukulturalna razmjena i suradnja; pravna, socijalna, radna, zdravstvena i obrazovna sigurnost svih ljudi; održivi društveni i ekonomski razvoj, razumijevanje lokalnih i svjetskih društvenih odnosa i političkih procesa; inicijativa, aktivnost i poduzetnost građana; kritičko mišljenje te sudjelovanje građana u javnim politikama i procesima donošenja odluka.

GOOD inicijativa zagovarati će sustavno i kvalitetno ostvarivanje ovih zahtjeva prema svim ključnim dionicima. U sklopu programa "Obrazovna zviždaljka" GOOD inicijativa stalno će pratiti i izvještavati o ostvarivanju ovih zahtjeva.

HOČEMO I
SLOBODNINE
A NE POSLUŠA

1. Uvesti Građanski odgoj i obrazovanje kao nastavni predmet u osnovne i srednje škole te kao interdisciplinarni sadržaj na fakultetima

- » Uvesti Građanski odgoj i obrazovanje kao nastavni predmet u osnovne i srednje škole.
- » Uvesti Građanski odgoj i obrazovanje kao interdisciplinarni sadržaj na fakultetima.
- » U kurikulare nastavnčkih i stručno-suradničkih smjerova uvesti obavezno pohađanje kolegija Građanskog odgoja i obrazovanja.
- » Osigurati sustavno i kvalitetno stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika/ca, nastavne materijalne i priručnike za provođenje Građanskog odgoja i obrazovanja.
- » Revidirati važeći Kurikulum za međupredmetnu temu Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole ("Narodne novine", broj 10/2019).

2. Demokratizirati odgojno-obrazovne ustanove

- » Razviti i uspostaviti sustav upravljanja odgojno-obrazovnom ustanovom na demokratskim načelima.
- » Ojačati sudjelovanje učenica i učenika u upravljanju odgojno-obrazovnom ustanovom.
- » Poticati škole na inkluzivan i suradnički pristup u razvoju školskih razvojnih planova.
- » Demokratizirati obrazovne sadržaje i aktivnosti.

3. Osigurati svoj djeci pravičan pristup obrazovanju i jednaku kvalitetu odgoja i obrazovanja

- » Spriječiti svaki oblik diskriminacije djece zbog njihove jezične, kulturne, klasne ili neke druge različitosti.
- » Implementirati Državni pedagoški standard u svim odgojno-obrazovnim ustanovama.
- » Osigurati učenicama i učenicima srednjih strukovnih škola mogućnost nastavka obrazovanja s posebnim naglaskom na učenike trogodišnjih strukovnih škola, što podrazumijeva i reviziju modela dualnog obrazovanja učenika koji zanemaruje važnost općeobrazovnih predmeta.
- » Omogućiti nastavak obrazovanja svoj djeci koja uslijed siromaštva i drugih nepovoljnih socio-ekonomskih okolnosti nemaju mogućnost sudjelovanja ili nemaju odgovarajući pristup i uvjete za rad.
- » Osigurati stabilne radne uvjete i stručnu podršku pomoćnicima u nastavi kako bi sva djeca imala mogućnost ravnopravno sudjelovati u nastavi,

a osobito djeca Romi i djeca pripadnici drugih nacionalnih manjina kao i djeca izbjeglice koji su posljednjih mjeseci djelomično ili u potpunosti izostavljeni iz organizirane nastave na daljinu.

» Omogućiti kvalitetnu, dostatnu i na vrijeme organiziranu pripremnu i dopunsku nastavu hrvatskoga jezika te dopunsku nastavu za druge predmete za djecu inojezičare, s posebnom pažnjom na djecu izbjeglice i migrante.

» Osigurati uvjete kako bi se romskoj i djeci izbjeglicama, napose učenicima četvrtog i osmog razreda osnovne škole, za vrijeme ljetnih praznika osigurala institucionalna ili izvaninstitucionalna nastava te poticati osnivače odgojno-obrazovnih ustanova da omoguće korištenje svojih prostora bez naknade za takve projekte.

» Preusmjeriti financijska sredstva ranije namijenjena (za vrijeme pandemije odgođenom) boravku djece u školi u poboljšanje uvjeta u kojima žive i uče, a tamo gdje novac nije predviđen, a potreba postoji, pronaći ga i prelići iz drugih izvora.

» Osigurati podršku u učenju kroz dodatnu i dopunsku nastavu ili na druge prikladne načine svim učenicima kojima je to potrebno, osobito učenicima koji su u riziku da budu isključeni.

4. Započeti s provedbom Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije iz 2014. godine

» Donijeti Akcijski plan provedbe Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije koji će uzeti u obzir novonastali kontekst pandemije.

» Podnositi godišnja izvješća o provedbi Akcijskog plana i Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

» Uspostaviti institucionalni okvir provedbe i praćenja provedbe Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, osobito Posebno stručno povjerenstvo i stručne radne skupine.

» Uspostaviti Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje u njegovoj zakonom definiranoj ulozi.

5. Provesti Cjelovitu kurikularnu reformu

» Donijeti Okvir nacionalnog kurikuluma.

» Uvesti devetogodišnje obvezno obrazovanje.

» Povećati izbornost predmeta u višim razredima osnovne škole i u srednjoj školi.

» Revidirati i prilagoditi predmetne i međupredmete kurikulume na temelju prijedloga odgojno-obrazovnih radnika, suvremenih spoznaja i međunarodnih preporuka i okvira.

» Prilikom revizije i prilagodbe predmetnih i međupredmetnih kurikuluma, posebnu pozornost posvetiti prijeko potrebnim područjima osobnih i socijalnih vještina, prihvaćanja različitosti, mentalnog zdravlja, spolnog zdravlja te shvaćanju poduzetnosti kao opće društvene kvalitete.

» Uvesti cjelovit seksualni odgoj kao sastavni dio međupredmetne teme Zdravlje.

6. Unaprijediti društveni status i ugled odgojno-obrazovnih radnika

» Izraditi i donijeti strategiju stručnog usavršavanja svih odgojno-obrazovnih radnika koja će uključivati ciljanu i sveobuhvatnu potporu radu učitelja i nastavnika, uzimajući u obzir zahtjeve i potrebe u pogledu usavršavanja koje su utvrdili sami učitelji i nastavnici, kao i potrebe širih zajednica učenja, relevantne rezultate istraživanja u području obrazovanja i opće nacionalne ciljeve politike u području obrazovanja i osposobljavanja.

» Osigurati dostatna, učinkovita i održiva ulaganja u odgojno-obrazovne radnike, njihovo obrazovanje i osposobljavanje, odgovarajuću infrastrukturu i prostore za učenje; alate, resurse i plaće.

» Osigurati dodatnu potporu odgojno-obrazovnim radnicima u izazovima rada u jezično i kulturno raznolikih razredima, izoliranim ruralnim područjima te radu s učenicima s teškoćama u razvoju.

» Ponuditi različite modele osposobljavanja, uključujući učenje uživo, virtualno i kombinirano učenje te učenje kroz rad (poticati mobilnost, razmjene).

» Odgojno-obrazovnim radnicima i pripravnicima osigurati dodatne smjernice i mentorstva kako bi im se olakšao početak karijere te kako bi im se pomoglo oko specifičnih problema s kojima se suočavaju.

» Uključivati odgojno-obrazovne radnike u procese oblikovanja politika.

» Nastaviti poticati administrativno rasterećenje nastavnika kroz ukidanje zastarjelih praksi poput ručnog ispisivanja matičnih knjiga učenika ili izvještavanja MZO-a papirnatim oblicima (digitalizirati izvještavanje i omogućiti pretraživanje svih izvještaja javnosti).

7. Uvesti besplatni rani i predškolski odgoj i obrazovanje za svu djecu

» Uspostaviti program suradnje državnih i lokalnih vlasti kako bi sva djeca imala besplatan rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

» Raditi na osiguranju ujednačenih uvjeta i povećanom centraliziranom financiranju predškolskog odgoja i obrazovanja.

» Posebne napore uložiti u uključivanje djece iz ranjivih i ugroženih skupina (niži socioekonomski status, djeca koja ne govore hrvatski jezik, Romi itd.)

u redovne programe ranog i predškolskog odgoja kao prioritet svojih programa u lokalnim zajednicama.

» Izmijeniti kriterije upisa te potaknuti roditelje iz ranjivih i ugroženih skupina na uključivanje djece u rani i predškolski odgoj.

» Proglašenje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u minimalnom trajanju od 500 sati zajamčenim pravom svakog djeteta.

» Ulagati u infrastrukturu.

8. Organizirati učinkovit sustav odgojno-obrazovnih ustanova

» Donijeti novu mrežu odgojno-obrazovnih ustanova koja će se temeljiti na ciljevima i načelima odgoja i obrazovanja uzimajući u obzir održivi društveni razvoj.

» Sustavno i učinkovito ulagati u infrastrukturu u odgojno-obrazovnom sustavu.

» Uvesti jednosmjensku i cjelodnevnu nastavu u osnovnim i srednjim školama.

9. Jačati važnost školskog kurikulumu kao temeljnog provedbenog dokumenta

» Izraditi standarde za izradu preventivnih školskih programa.

» Mentalno zdravlje učenika kao prioritet školskog kurikulumu.

» Poticati škole na razvoj volonterskih programa i inicijativa kojima se razvija solidarnost.

10. Razviti sustav potpore učenicima u profesionalnoj orijentaciji

» Uvesti nove i unaprijediti postojeće resurse za profesionalno usmjeravanje.

» Redovito i sustavno upoznavati učenike i roditelje s resursima za profesionalno usmjeravanje koji su im na raspolaganju.

» Razvijati suradnju s relevantnim dionicima, stručnim usavršavanjem odgojno-obrazovnih radnika i suradnjom i osnaživanjem roditelja.

11. Uspostaviti kvalitetan sustav vanjskog vrednovanja učenika i odgojno-obrazovnih ustanova

» Unaprjeđivati sustav državne mature.

» Uvesti sustav vanjskog vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova.

12. Uspostaviti sustav licenciranja ravnatelja uz odgovarajući i kvalitetan sustav potpore i napredovanja

- » Profesionalizirati poziciju ravnatelja odgojno-obrazovne ustanove donošenjem standarda zanimanja.
- » Razviti i implementirati sustav licenciranja ravnatelja.
- » Razviti sustav potpore i trajnog stručnog usavršavanja ravnatelja.

13. Inzistirati na društvenoj misiji sveučilišta

- » Jačati lokalne misije visokih učilišta poticanjem suradnje lokalnih zajednica i visokih učilišta za rješavanje potreba lokalnih zajednica.
- » Podržati sustavno uvođenje metode društveno korisnog učenja ili učenja zalaganjem u zajednici u visoko obrazovne institucije, ali ne kroz projektizaciju.
- » Povećati broj visokoobrazovanih unapređivanjem pravednosti i socijalne dimenzije u visokom obrazovanju.
- » Uspostaviti nezavisni i učinkoviti sustav za sprečavanje plagiranja i drugih neetičnih postupanja u visokom obrazovanju.

14. Oblikovati kvalitetan i poticajan sustav obrazovanja za odrasle

- » Donijeti Strategiju obrazovanja odraslih.
- » Donijeti Zakon o obrazovanju odraslih.
- » Prioritizirati obrazovanje odraslih kako bi se povećao udio stanovništva koji sudjeluje u cjeloživotnom obrazovanju.
- » Pokrenuti proces vrednovanja kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovanje donošenjem odgovarajućih podzakonskih propisa.

15. Poticati i podupirati suradnju odgojno-obrazovnih ustanova s lokalnim dionicima na temelju jasnih kriterija stručnosti i kvalitete

- » Izraditi jasne kriterije stručnosti i kvalitete lokalnih dionika kako bi mogli surađivati s odgojno-obrazovnim ustanovama te provoditi programe, projekte i aktivnosti u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama.
- » Ojačati i poticati suradnju između odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva.
- » Osnažiti suradnju odgojno-obrazovnih ustanova s dionicima visokog obrazovanja i znanstvenim institucijama.

16. Izraditi i objaviti smjernice za situacije koje onemogućavaju ili bitno otežavaju održavanje nastave u odgojno-obrazovnim ustanovama utemeljene na ciljevima i načelima odgoja i obrazovanja

- » Osigurati jasne, točne, pravovremene i sadržajne informacije obiteljima i učenicima o svim bitnim aspektima odgojno-obrazovnog procesa tijekom situacija koje onemogućavaju ili bitno otežavaju održavanje nastave u odgojno-obrazovnim ustanovama.
- » Izraditi smjernice za nastavu na daljinu pri čemu posebnu pažnju posvetiti pravovremenom i odgovarajućem uključivanju djece iz ranjivih i ugroženih skupina.
- » Osigurati učinkovit sustav podrške mentalnom zdravlju odgojno-obrazovnih radnika i djece tijekom održavanja nastave na daljinu kao i potporu roditeljima.
- » Osigurati stručnu podršku i financijska sredstva odgojno-obrazovnim radnicima i pomoćnicima u nastavi za individualni rad s djecom s teškoćama u učenju i djecom kojima hrvatski nije materinji jezik.

GOOD Inicijativu za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovne institucije čine:

- ACT Grupa
- Ambidekster klub
- B.a.B.e. (Budi aktivna. Budi emancipiran.)
- CARPE DIEM udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih
- Centar za građanske inicijative Poreč
- Centar za građansku hrabrost
- Centar za mirovne studije
- Centar za ženske studije
- CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
- DirDem Direktna demokracija u školama
- Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
- DOKKICA dječja osječka kreativna kućica
- DrONE – udruga za društveni razvoj i neformalno obrazovanje
- Društvo za oblikovanje održivog razvoja
- Dugine obitelji
- Forum za slobodu odgoja
- GONG
- Hrvatska edukacijska i razvojna mreža za evoluciju sporazumijevanja (HERMES)
- Hrvatska mreža volonterskih centara
- Hrvatski centar za dramski odgoj
- Hrvatsko debatno društvo
- Humanitarna udruga FB humanitarci Varaždin
- Info zona
- Institut za razvoj obrazovanja (IRO)
- Koordinacija udruga za djecu
- Kuća ljudskih prava Zagreb
- Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva
- Lezbijska organizacija Rijeka LORI
- Life Potential
- Mreža mladih Hrvatske
- Nansen dijalog centar Osijek
- Pučko otvoreno učilište Korak po korak
- Regionalni info centar za mlade Rijeka – UMKI
- Roda – Roditelji u akciji
- Slobodna škola-društvo za promicanje demokratskog obrazovanja
- Status: M
- SOS telefon – Rijeka
- Udruga Bonsai
- Udruga Delta
- Udruga roditelja Korak po korak
- Udruga za rad s mladima Breza
- Udruga za ljudska prava i građansku participaciju PaRiter
- Udruga za podršku žrtvama i svjedocima
- Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota (Udruga IKS)
- Udruga za razvoj civilnog društva SMART
- Udruga Zelena Istra
- Volonterski centar Osijek
- Volonterski centar Zagreb
- Zagreb Pride
- Zelena akcija
- Ženska soba – Centar za seksualna prava
- Ženska udruga IZVOR

*za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska
prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav*

www.goo.hr